

LA RUTA DE LAS BOBES ŚLADAMI BABĆ I DZIADKÓW

PROJEKT

La Ruta de las Bobes (Śladami Babć i Dziadków) to inicjatywa mająca na celu odtworzenie historii osób, które wyemigrowały z Europy Środkowej i Wschodniej do Argentyny, Urugwaju czy Paragwaju i nigdy nie powróciły do swoich rodzinnych miejscowości. To podróż poprzez europejskie miasta, z których wyjechało pokolenie dziadków Dana Lande – autora – i innych osób powierzających w jego ręce potłuczone talerze przeznaczone na tablice pamiątkowe.

NA CZYM POLEGA

Otrzymuję mailem prośby od zainteresowanych. Wysyłają mi nazwę miejscowości i historię swoich dziadków. Czasami są to strzępki informacji, niepowiązane elementy układanki. W innych przypadkach to tylko osobiste wspomnienie, coś, co im opowiedziano lub jakieś zdjęcie. Badam, eksploruję, szukam drogi do tego zapomnianego zaułka. I w ten sposób razem z innymi wnukami i wnuczkami rekonstruujemy poszczególne kawałki układanki. Przyjeżdżam do miasta, jestem łącznikiem między przeszłością a teraźniejszością, oczami całej rodziny, która po raz pierwszy widzi, gdzie narodziła się jej historia. Chodzę po ulicach, szukam śladów. Dostaję talerz, rozbijam go, maluję, wybieram miejsce na pomnik i składam hołd.

STATYSTYKI 2022

40

hołdów

302

dni

7

krajów

86

sponsorów

DLACZEGO ROZBITE TALERZE

21 lutego 2019 roku przypadkowo stłukłem pięć talerzy, które należały do mojej babci i były w mojej rodzinie od ponad 70 lat. To był dla mnie dramat. Tamtej nocy nie mogłem spać, aż przyszedł mi do głowy pomysł: odwiedzić miasta, z których pochodzili moi dziadkowie, do każdego z miast zawieźć kawałek zbitego talerza, napisać na nim przesłanie i zostawić jako tablicę pamiątkową.

Ale dlaczego miałyby się to ograniczać jedynie do mojej rodziny? Co by było, gdybym wybrał się w podróż poświęconą składaniu hołdów w postaci potłuczonych naczyń dziadkom wszystkich, którzy by mnie o to poprosili? I tak narodził się projekt.

MOJA HISTORIA

Wszyscy moi dziadkowie byli Polakami. Dwoje z nich przybyło do Argentyny w okresie międzywojennym, uciekając z Europy przed głodem i nędzą. Dwoje przeżyło Zagładę. Zostali zesłani na Syberię i wojnę spędzili jako więźniowie w łagrach. Nigdy nie chcieli rozmawiać o swoim życiu w Europie. Nigdy nie wrócili do Polski.

Podobne historie przeżyło wiele babć i dziadków, którzy wyemigrowali z Białorusi, Ukrainy, Rumunii, Mołdawii, Bułgarii, Litwy i Polski.

MÓJ WKŁAD

Większość z potomków tych dziadków i babć nigdy nie odwiedziła swoich rodzinnych stron. Podróżowanie do Europy Wschodniej nie jest tanie. Nie jest też łatwo przemieszczać się między małymi miasteczkami, jeśli nie jest się przyzwyczajonym do podróżowania. Trudno też znaleźć informacje, ale przede wszystkim wiele osób uważa, że z ich rodzinnych miejscowości nic nie pozostało, że zostały wymazane z mapy.

Moim celem jest pokazanie wnukom i wnuczkom emigrantów, że w większości przypadków te miejsca istnieją, a następnie wspólne z nimi rekonstruowanie ich historii.

BOHATEROWIE

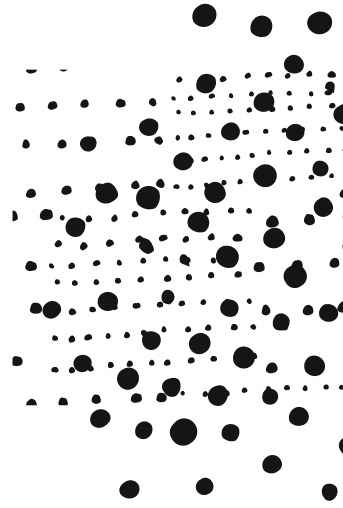
La Ruta de las Bobes (Śladami Babć i Dziadków) to wielowymiarowy projekt, w którym różne osoby współuczestniczą w nieprzewidywany sposób, spontanicznie stając się częścią przedsięwzięcia. Dziadkowie, których już nie ma, wnuki, które rekonstruują swoją historię, miejscowi, którzy mnie przyjmują, a także publiczność, która aktywnie śledzi historie i podróż. Wszyscy łączą się w jakiś sposób...

Buenos Aires
Gobierno de la Ciudad

Projekt wyróżniony odznaczeniem Ministerstwa Kultury Miasta Buenos Aires

LA RUTA DE LAS BOBES

PROJEKT WYRÓŻNIONY PRZEZ MINISTERSTWO KULTURY MIASTA BUENOS AIRES

Projekt obejmuje produkcję, edycję i druk 2000 egzemplarzy albumu *La Ruta de las Bobes* (Śladami Babć i Dziadków) opowiadającej dwadzieścia pięć historii imigrantów, którzy przybyli do Argentyny w latach 1890-1950 i nigdy nie powrócili do swoich rodzinnych miast. Publikacja ma być narzędziem ułatwiającym grupową pracę nad koncepcjami imigracji, jej wartości i tożsamości osób starszych, punktem wyjścia do rozmów prowadzonych podczas spotkań w różnych instytucjach kulturalnych i edukacyjnych.

CELE PROJEKTU

- Wzbudzenie zainteresowania motywującego żyjących emigrantów do opowiadania swoich historii.
- Otwarcie przestrzeni do wymiany i refleksji w szkołach oraz domach kultury społeczności żydowskiej, polskiej, ukraińskiej, rumuńskiej, bułgarskiej, litewskiej i białoruskiej w Argentynie.
- Promowanie różnorodności kulturowej, religijnej i etnicznej, składającej się na argentyńską tożsamość, a także integracja różnych społeczności współżyjących w kraju.
- Edukacja i szerzenie pamięci o Holokauście, a także podnoszenie świadomości nowych pokoleń na temat historii, z której niewiele osób ocalało, a spośród nich mało kto jeszcze żyje.

PROYECTO WYRÓŻNIONY ODZNACZENIEM LEGISLATURY MIASTA BUENOS AIRES W DZIEDZINIE KULTURY

LEGISLATURA
Ciudad Autónoma de Buenos Aires

"2022 - Año del 40° Aniversario de la Guerra de las Malvinas. En Homenaje
a los veteranos y caídos en la defensa de las Islas Malvinas y el Atlántico Sur"

Buenos Aires, 19 de mayo de 2022.

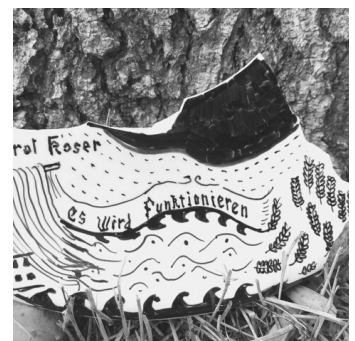
DECLARACIÓN 184/2022

Declárase de Interés Cultural de la Ciudad Autónoma de Buenos Aires el proyecto "La Ruta de las Bobes" del Licenciado Dan Lande.

EMMANUEL FERRARIO
PABLO JAVIER SCHILLAGI

ES COPIA

Jorge Ignacio Cesani
Director General
Despacho Parlamentario

WIDEO

HOŁDY

ZABŁUDÓW, POLSKA-PAŹDZIERNIK 2022

HOŁD ZŁOŻONY PESZY FURMAN

[Kliknij, aby obejrzeć wideo](#)

LITWA-LISTOPAD 2022

HOŁDY ZŁOŻONE NA LITWIE

[Kliknij, aby obejrzeć wideo](#)

ŁASZCZÓW, POLSKA-SIERPIEŃ 2022

HOŁD ZŁOŻONY NOAJ GLIKSBERG

[Kliknij, aby obejrzeć wideo](#)

WIDEO

HOŁDY

PLOVDIV, BUŁGARIA-SIERPIEŃ 2019

HOŁD ZŁOŻONY SULTANIE BENEVENISTI

[Kliknij, aby obejrzeć wideo](#)

WARSZAWA-PAŹDZIERNIK 2019

HOŁD ZŁOŻONY KRYSZTYNIE JUNGROW

[Kliknij, aby obejrzeć wideo](#)

MARAMURES, RUMUNIA-LIPIEC 2019

HOŁD ZŁOŻONY EMIŁOWI HALPERTOWI

AUDIO NEWSLETTER

OPOWIEŚCI RELACJONOWANE PRZEZ YOUTUBE

LITWA

NAGRANIE, W KTÓRYM, WĘDRUJĄC PO ZACHODNIEJ LITWIE, OPOWIADAM HISTORIĘ IZRAELA BLATA I SPRAWIEDLIWYCH WŚRÓD NARODÓW ŚWIATA

[Kliknij, aby obejrzeć wideo](#)

MEDIA - TV

WYWIAD W TV PUBLICZNEJ

Wywiad z Iriną Sternik y Gabrielem Corrado w programie Mañanas Públicas

[Kliknij, aby obejrzeć wideo](#)

WYWIAD SHALOM AMIA

Wywiad z Brendą Brecher dla programu Shalom Amia

[Kliknij, aby obejrzeć wideo](#)

CANAL DE LA CIUDAD, URUGWAJ

Udział w programie Ideas Cruzadas na Kanale Miasta Montevideo

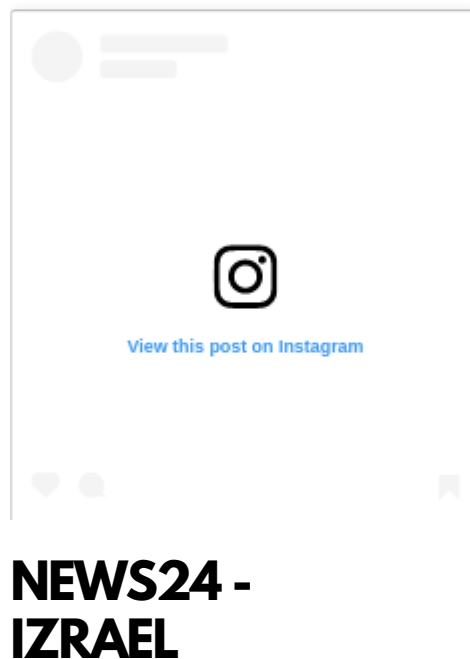
[Kliknij, aby obejrzeć wideo](#)

PRASA I TV

LITEWSKA TV PUBLICZNA

[Kliknij, aby
obejrzeć wideo](#)

NEWS24 - IZRAEL

Wywiad dla programu
News24 na kanale Tel-Aviv

[Kliknij, aby obejrzeć wideo](#)

UHONORAWANIE DYPLOMEM

PROJEKT WYRÓŻNIONY ODZNACZENIEM LEGISLATURY MIASTA BUENOS AIRES W DZIEDZINIE KULTURY

CEREMONIA PRZYZNANIA PROJEKTOWI LA RUTA DE LAS BOBES
(ŚLADAMI BABĆ I DZIADKÓW) WYRÓŻNIENIA W DZIEDZINIE
KULTURY PRZEZ RZĄD MIASTA BUENOS AIRES

WYDARZENIA 2022

PREZENTACJA PROJEKTU LA RUTA DE LAS BOBES (ŚLADAMI BABĆ I DZIADKÓW) W AMBASADZIE RP W BUENOS AIRES

SPOTKANIE W AMBASADZIE RP W BUENOS AIRES,
PREZENTACJA PROJEKTU I PRZEDSTAWIENIE
HISTORII ZŁOŻONYCH HOŁDÓW

MARZEC 2022

PREZENTACJA PROJEKTU LA RUTA DE LAS BOBES (ŚLADAMI BABĆ I DZIADKÓW) W OGNISKU POLSKIM W BUENOS AIRES LISTOPAD 2022

Prezentacja projektu, opowieści
o czterech ze złożonych hołdów
i nauka polskich tańców ludowych.

WYDARZENIA 2022

PREZENTACJA LA RUTA DE LAS BOBES (ŚLADAMI BABC I DZIADKÓW) W URUGWAJU I PARAGWAJU

PRZY WSPARCIU AMBASADY RP W BUENOS AIRES
I WE WSPÓŁPRACY ZE STOWARZYSZENIEM POLSKIM IM.
MARSZAŁKA JÓZEFA PILSUDSKIEGO W MONTEVIDEO
ORAZ ZE ZWIĄZKIEM ŻYDOWSKIM PARAGWAJU

PREZENTACJA PROJEKTU I OPOWIEŚCI O ZŁOŻONYCH HOŁDACH, MONTEVIDEO (URUGWAJ)

LIPIEC 2022

PREZENTACJA PROJEKTU, OPOWIEŚCI O ZŁOŻONYCH HOŁDACH, ASUNCIÓN (PARAGWAJ)

PAŹDZIERNIK
2022

WYDARZENIA 2022

OTWARTE SPOTKANIE POŚWIĘCONE TEMATOWI PAMIĘCI W MUZEUM HOLOKAUSTU

Przy wsparciu Muzeum Holokaustu i za pośrednictwem sieci społecznościowych 40 osób wzięło udział w wizycie z przewodnikiem po muzeum i w debacie poświęconej refleksji nad pamięcią, tożsamością i korzeniami.

CZERWIEC 2022

SPOTKANIE W SZKOLE ZWIĄZKU HEBRAJSKIEGO PARAGWAJU

ROZMOWA O LA RUTA DE LAS BOBES
Z UCZNIAMI SZKOŁY W ASUNCIÓN

PAŹDZIERNIK 2022

PUBLIKACJE 2022

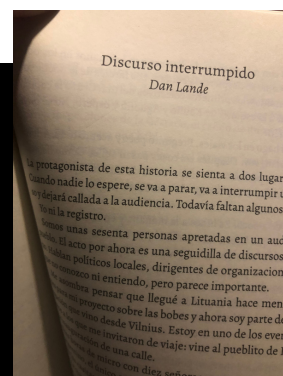
LA RUTA DE LAS BOBES W PUBLIKACJI WYDANEJ PRZEZ KRAJOWĄ DYREKCJĘ REJESTRU DOMEN INTERNETOWYCH, SEKRETARIATU DS. PRAWNYCH I TECHNICZNYCH KANCELARII PREZYDENTA

Rozdział poświęcony projektowi La Ruta de las Bobes i tworzeniu wspólnych wartości wśród wirtualnej społeczności w książce „Argentina en Internet, 35 lat domeny .ar” — zawierającej opisy wydarzeń, historie i wnioski wyciągnięte przez różne osobowości zajmujące się badaniem procesów i przemian — o historii argentyńskiego Internetu.

LA RUTA DE LAS BOBES W "NIĆ, PAPIER I NOŻYCZKI" (HILO, PAPEL Y TIJERA)

Rozdział poświęcony projektowi La Ruta de las Bobes i tworzeniu wspólnych wartości wśród wirtualnej społeczności w książce „Argentina en Internet, 35 lat domeny .ar” — zawierającej opisy wydarzeń, historie i wnioski wyciągnięte przez różne osobowości zajmujące się badaniem procesów i przemian — o historii argentyńskiego Internetu.

TRĘŚCI PUBLIKOWANE W INTERNECIE - 2022

POSTY Z INFORMACJAMI O MIEJSCACH

Kronika z wizyty w koloniach ukraińskiej i polskiej w Paragwaju

Wideo z wizyty w tatarskiej wiosce Kruszyniany w Polsce

WIDEO

Krótkie filmy i treści audiowizualne zawierające opowieści o hołdach składanych w ramach projektu

REWINDYKACJA HISTORII I RELACJI PISEMNYCH

Biografie Sprawiedliwych Wśród Narodów Świata przygotowane w formie komiksu do wykorzystywania w ramach historii na Instagramie

